

การวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Factor Analysis of Emotional Quotient of Education Faculty's Students in Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

อุษา คงทอง*
Usa Kongthong*

ABSTRACT

The objective of a study of the Emotional intelligence of the students in the Faculty of Education at ValayaAlongkornRajabhat University under the Royal Patronage is to study the components of emotional intelligence of the students in the Faculty of Education at Valaya Alongkorn Rajabhat University and the factors that influence the emotional intelligence of the Board of Education. The sample in this study consisted of 500 students were used and the tool was a questionnaire about the components of emotional intelligence of the students in the Faculty of Education. The reliability of the questionnaire was 0.92. For analyzing the data, the researchers used the confirmatory factor analysis (CFA) with LISREL code: 823F-C5B0-8545-B412 found that the goodness composition, the cleverness composition, and the happiness composition have the weight on a statistically significant level .01 on all sides by a factor standard scores ranged from 0.612 to 0.908, indicating that the three compositions aspect is the indicator of the emotional intelligence of students in the Faculty of Education were statistically significant. The most important component of a weight to indicate theemotionalintelligence of the students in the Faculty of Education was the happiness, the cleverness, and the goodness in order. Each side has a covariance with emotional intelligence by 103.9, 92.1, and 38.7 in order.

Keywords : Factor Analysis, Emotional Quotient

บทคัดย่อ

การศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 500 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.92 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ใช้โปรแกรม LISREL รหัส: 823F-C5B0-8545-B412 พบว่า องค์ประกอบด้านความดี องค์ประกอบด้านความเก่ง และองค์ประกอบด้านความสุข พบว่า องค์ประกอบทั้ง 3 ดังกล่าวมีค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.612 - 0.908 แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้เป็นตัวบ่งชี้ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการบ่งชี้ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความสุข รองลงมาคือองค์ประกอบด้านความเก่ง และองค์ประกอบด้านความดี ตามลำดับ ทั้งนี้องค์ประกอบแต่ละด้านดังกล่าวมีความแปรปรวนร่วมกันกับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมประมาณร้อยละ 103.9 92.1 และ 38.7 ตามลำดับ

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ ความฉลาดทางอารมณ์

บทนำ

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) ซึ่งเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” การพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตใจ สำนักที่พึงประสงค์ ย่อมทำให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข หรืออาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาคนในโลกาภิวัตน์ควรเป็นการพัฒนาความรู้หรือเชาว์ปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) พร้อมทั้งพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์หรือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) ควบคู่กันไปด้วยจึงจะทำให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ทำประโยชน์ให้กับสังคม สิ่งแวดล้อม และชาติบ้านเมืองด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีภารกิจในการสร้างบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานจึงต้องตระหนักในการทำ

หน้าที่พัฒนานักศึกษาทั้งทางด้าน IQ และ EQ ควบคู่กับพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาชีพแต่ละอาชีพย่อมต้องการบัณฑิตที่มีระดับ IQ และ EQ แตกต่างกันไปตามแต่ละอาชีพนักศึกษาคณะครุศาสตร์เมื่อสำเร็จการศึกษาหรือบัณฑิตครูย่อมเป็นหนึ่งในบุคคลที่มีความใกล้ชิด ตลอดจนเป็นผู้ที่มีภาระและหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษาให้เป็นคนดีและเก่ง มีพัฒนาการที่เหมาะสมในทุกด้านในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นนักศึกษาคณะครุศาสตร์จึงควรมีพัฒนาการเกี่ยวกับ IQ และ EQ ที่ดีและสมดุล

ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาควรมีการศึกษาและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบัณฑิตครูให้มีความรู้ความเข้าใจและเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางด้านอารมณ์ พร้อมเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่แก่นักเรียน เช่น การควบคุมอารมณ์และการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การตระหนักรู้ในตนเอง การยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเอง การพึ่งพาตนเอง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความรับผิดชอบต่อสังคม ความสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลรอบข้าง เป็นต้น

ดังนั้นการศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงน่าจะเป็นการศึกษาหนึ่งที่ช่วยสะท้อนปัญหา หรือค้นหาแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขที่กล่าวว่า “ความฉลาดทางอารมณ์คือความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ ความดี ความเก่ง และความสุข”

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบ เป็นนักศึกษา คณะครุศาสตร์ จำนวน 500 คน

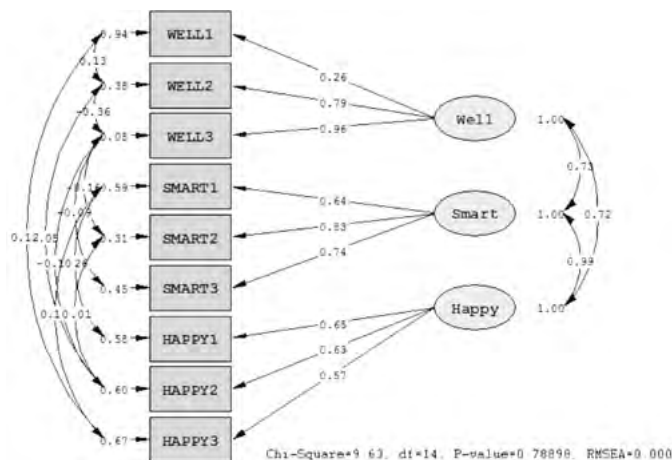
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประกอบด้วย ด้านความดี ด้านความเก่ง และด้านความสุข

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์โดยใช้โปรแกรมลิสเรลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

สรุปผลการวิจัย

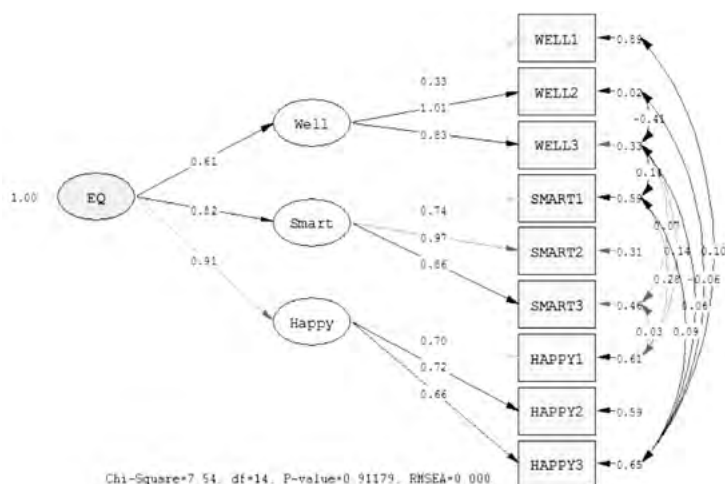
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ แสดงในภาพที่ 1 และภาพที่ 2

ภาพที่ 1 แสดงโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1

ตารางที่ 1 การตรวจสอบค่าสถิติความสอดคล้องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติ	การตรวจสอบ
Chi-Square	$p > 0.05$	0.789	ผ่าน
Chi-Square/DF	< 3.00	0.689	ผ่าน
CFI	> 0.90	1.000	ผ่าน
GFI	> 0.90	0.996	ผ่าน
AGFI	> 0.90	0.986	ผ่าน
RMSEA	< 0.05	0.000	ผ่าน
CN	> 200	1511.778	ผ่าน

ภาพที่ 2 แสดงโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2

ตารางที่ 2 การตรวจสอบค่าสถิติความสอดคล้องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติ	การตรวจสอบ
Chi-Square	$p > 0.05$	0.912	ผ่าน
Chi-Square/DF	< 3.00	0.539	ผ่าน
CFI	> 0.90	1.000	ผ่าน
GFI	> 0.90	0.997	ผ่าน
AGFI	> 0.90	0.9	ผ่าน
RMSEA	< 0.05	0.000	ผ่าน
CN	> 200	1929.177	ผ่าน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมพอดีของโมเดลมีค่า Chi-Square เท่ากับ 9.626 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.789 ดังนั้นค่า Chi-Square ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งหมายความว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมพอดีค่าอื่นๆ ได้แก่ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.996 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.986 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ จากค่าสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดความฉลาดทางอารมณ์ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โดยองค์ประกอบด้านความดี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการบ่งชี้ถึงความดีได้แก่ การรับผิดชอบ ซึ่งมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความดีประมาณร้อยละ 92.4 รองลงมาคือการเห็นใจผู้อื่นมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความดีประมาณร้อยละ 61.9 และ การควบคุมอารมณ์ตนเองมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความดีประมาณร้อยละ 6.5 ตามลำดับ

องค์ประกอบด้านความเก่ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการบ่งชี้ถึงความดีได้แก่ การตัดสินใจและแก้ปัญหา ซึ่งมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความเก่งประมาณร้อยละ 68.6 รองลงมาคือการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความเก่งประมาณร้อยละ 54.6 และ การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความเก่งประมาณร้อยละ 41.0 ตามลำดับ

องค์ประกอบด้านความสุข ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการบ่งชี้ถึงความดีได้แก่ ความภูมิใจในตนเองซึ่งมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความสุขประมาณร้อยละ 42.4 รองลงมาคือ ความพึงพอใจในชีวิตมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความสุขประมาณร้อยละ 39.8 และ ความสงบทางใจมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบด้านความสุขประมาณร้อยละ 32.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) เชิงยืนยันอันดับที่ 1 (n=500 คน)

EQ	b	S.E.	t	R ²
Well				
Well1	0.256	0.049	5.241**	0.065
Well2	0.789	0.097	8.082**	0.619
Well3	0.962	0.112	8.549**	0.924
CR = 0.591	AVE = 0.538			
Smart				
Smart1	0.639	0.043	14.982**	0.410
Smart2	0.828	0.040	20.494**	0.686
Smart3	0.739	0.041	17.817**	0.546
CR = 0.619	AVE = 0.547			

EQ	b	S.E.	t	R ²
Happy				
Happy1	0.651	0.043	14.996**	0.424
Happy2	0.631	0.047	13.521**	0.398
Happy3	0.574	0.044	13.006**	0.329
CR = 0.501 AVE = 0.547				
ผลการทดสอบความเหมาะสม Chi-Square = 9.626 d.f. = 14 p = 0.789				
CFI = 1.000 GFI = 0.996 AGFI = 0.986 RMSEA = 0.000 CN = 1511.778				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หมายเหตุ: EQ	=	ความฉลาดทางอารมณ์
Well	=	ด้านความดี
Well1	=	การควบคุมอารมณ์ตนเอง
Well2	=	การเห็นใจผู้อื่น
Well3	=	การรับผิดชอบ
Smart	=	ด้านความเก่ง
Smart2	=	การตัดสินใจและแก้ปัญหา
Smart3	=	การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
Happy	=	ด้านความสุข
Happy1	=	ความภูมิใจในตนเอง
Happy2	=	ความพึงพอใจในชีวิต
Happy3	=	ความสงบทางใจ

ตารางที่ 4 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) เชิงยืนยันอันดับที่ 2 (n=500 คน)

EQ	b	S.E.	t	R ²
Well	0.612	0.150	4.084**	0.387
Smart	0.820	0.062	13.288**	0.921
Happy	0.908	0.066	13.851**	1.039
ผลการทดสอบความเหมาะสม Chi-Square = 7.542 d.f. = 14 p = 0.912				
CFI = 1.000 GFI = 0.997 AGFI = 0.989 RMSEA = 0.000 CN = 1929.177				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

ตัวแปรแฝง	Well	Smart	Happy	EQ
Well	1.000			
Smart	0.597	1.000		
Happy	0.635	0.978	1.000	
EQ	0.622	0.959	1.019	1.000

สำหรับการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมพอดีของโมเดลมีค่า Chi-Square เท่ากับ 7.542 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.912 ดังนั้นค่า Chi-Square ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งหมายความว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมพอดีค่าอื่นๆ ได้แก่ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.997 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.989 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์จากค่าสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดความฉลาดทางอารมณ์ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 กับองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านความดี องค์ประกอบด้านความเก่ง และองค์ประกอบด้านความสุข พบว่า องค์ประกอบทั้ง 3 ดังกล่าวนั้นมีค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยนำหนักขององค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.612 - 0.908 แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้เป็นตัวบ่งชี้ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการบ่งชี้ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ได้แก่ องค์ประกอบด้านความสุข รองลงมาคือองค์ประกอบด้านความเก่ง และองค์ประกอบด้านความดี ตามลำดับ ทั้งนี้องค์ประกอบแต่ละด้านดังกล่าวนั้นมีความแปรปรวนร่วมกันกับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมประมาณร้อยละ 103.9 92.1 และ 38.7

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในแต่ละด้านกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์พบว่าองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.597-1.019 แสดงว่าองค์ประกอบด้านความดี องค์ประกอบด้านความเก่ง องค์ประกอบด้านความสุข และความฉลาด

ทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กันมิได้แยกกันอย่างเป็นอิสระ นั้นกล่าวคือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์จะมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มสูงขึ้นย่อมต้องอาศัยองค์ประกอบทั้งสามด้าน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่า มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความดี (การควบคุมอารมณ์ตนเอง การเห็นใจผู้อื่น การรับผิดชอบ) องค์ประกอบที่ 2 ด้านความเก่ง (การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง การตัดสินใจและแก้ปัญหา การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น) องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสุข (ความภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิต และความสงบทางใจ) จากข้อมูลน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบจะเห็นว่ามีความสัมพันธ์กันและมีความสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2550) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์คือความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข มีองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์คือ ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเองรู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และ สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ Daniel Goleman (1995) ได้แบ่งโครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์ที่สำคัญเป็น 3 ด้านคือความสามารถทางสังคมการสร้างและรักษาสัมพันธภาพ (Emotional Intelligence) ความสามารถส่วนบุคคลในการตระหนักรู้เข้าใจอารมณ์ตนเองและแสดงออกอย่างเหมาะสม (Emotional Intelligence) และความสามารถด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Adaptability) สอดคล้องกับ Weisinger, (1998 : 43) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ 2 ประการ คือ 1) ความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะบุคคล ประกอบด้วย การพัฒนาให้มีความตระหนักรู้จักตนเอง การบริหารอารมณ์

ของตนเอง การสร้างแรงจูงใจที่ดีให้กับตนเอง 2) การใช้ความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์และช่วยเหลือผู้อื่นให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนสอดคล้องกับ Cooper and Sawaf (1997 : 125) ได้เสนอรูปแบบของความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย 1) ความรอบรู้ทางอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง ความซื่อสัตย์ทางอารมณ์ อารมณ์ที่มีพลังและรับทราบผลที่เกิดขึ้น 2) ความเหมาะสมของอารมณ์สามารถหยั่งรู้ตามความเป็นจริงสามารถปรับงานได้ในเชิงสร้างสรรค์ยืดหยุ่น รู้กาลเทศะ 3) ความลึกซึ้งทางอารมณ์ มีสติ รับผิดชอบ มีความผูกพันมีเป้าหมาย มีความสามารถสื่อสารโน้มน้าวใจและมีคุณธรรม และสอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา นุ่มท้วม (2545) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่า แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.21 - 0.61 โดยทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าตั้งแต่ 0.52 - 0.77 มีค่าเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 โดยแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์ตนเอง การสร้างสัมพันธภาพที่บ่งบอกถึงความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น การตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และการตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่การพัฒนานักศึกษาในมหาวิทยาลัยในด้านความฉลาดทางอารมณ์ต่อไป

2. ควรศึกษาองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์เช่น การสร้างและรักษาสัมพันธภาพ ความสามารถทางสังคม และความสามารถด้านการปรับตัวทางอารมณ์

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2550). **อีคิว : ความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับปรับปรุง)**. นนทบุรี : สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ**. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อังคณา นุ่มท้วม. (2545). **การสร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Cooper, R.K. & Sawaf, A. (1997). **Executive EQ Intelligence in Leadership and organization**. New York : Grosset/Putnam.
- Goleman, D. (1995). **Emotional Intelligence: Why it can matters more than IQ**. New York : Bantarn Books.
- Weisinger, H. (1998). **Emotional Intelligenceat Work :The Untapped Edge for Success**. San Francisco : Jossey-Bass.